Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныһы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 143 (5810) | 1982 сыл. Сэтинньи 27 күнэ СУБУОТА | Сыната 2 карчы

Советтар үлэлэрин көдьүүһүн үрдэтэн иһиэххэ

ССКП XXVI съезһигэр бэлэтэммитэ курдук, олохтоох Советтар үлэлэрин күүрүн туһаайыытынан экономическай уонна социальнай сайдыы кэлимник барыытын хааччыйыы буолар. Советтар бэйэлэрин территориялара-тыгар баар предприятиелэр уонна тэрилтэлэр үлэларын күннэтэ дьүөрэлиир уонна контуруоллуур эбээһинэстээхтэр.

Государственнай былаас олохтоох органнарын тэрийэр-маассабай үлэлэригэр сессиялары уонна исполком мунньахтарын тэрээһиннээхтик ыытыы, ыытыллар быһаарыылары, бэлиитэнэр дьаһаллары кэмигэр толоруну хаччыйыы кэлин иэстэнэ ылар.

Олохтоох Советтарга быйыл бэс ыйыгар ыытыллыбыт быыбардарга народнай депутаттар ороЙуоннаабы Советтарыгар 50, сельскэй Советтарга 335 депутат быыбардаммыта. Бу улахан күүһү табатык аттаран көдьүүстээхтик туһаныы Советтар тэрийэр-маассабай үлэлэриттэн быһаччы тутулуктаах.

Оройуон сельскэй Советтара быйыл бэстин сессияны ыытан Конституциянан олохтоммут болдьоҕу тутуһан иһэллэр. Сессияларга ССКП КК ыам ыйынааҕы (1982 с.) Пленумун ууруораахтарын олоххо киллэрии дьаһалларын, сүөһү аһылыгын соҕотуоппалаанын уонна кыстыгы тэрийии, быыбардаччылар наказтарын толоруу, нэһилиэнньэ доруобуйатын харыстабылын тупсарыы туһарынан, онтон да атын боччумнаах боппуруостар дьүүллэйилиннилэр. Сессияларга уонна исполком мунньахтарыгар нэһилиэнньэни олох-дьаһах, культурнай оттунан хааччыйыны тупсарыы соруктара кэрүллэллэр, салайаччылар отчуоттара истиллэр ордук кэрэхсэбиллээх. Бу практика инникигин саланыахтаах.

Советтар үлэлэригэр ураты болҕомто толоруну тарийиигэ уонна хонтуруоллаанныгга уурулуоктаах. Ол үрдүгэн бу көрдөбүл бириги үгүс сельсоветтарбытынан ситэтэ суох олохтомор, эл-бэх наадалаах быһаарылар туолбакка хаалаллар. Кэлэр өттүгэр бу улахан итэҕэс туоратыллыах тустаах.

Бастайаанныы комиссиялар туһаанныах тэрилтэлэр үлэлэригэр күннэтэ ороһоҕор, кэмэлдьиҥнэр аналлаахтар. Оттон ол оройуон үүс сельсоветтарыгар оссе да кыалла илик. Маны эмиэ көрүөххэ, көннөрүөххэ.

Быйыл быыбардаччылартан райсовет депутаттарыгар 101, сельсоветтар депутаттарыгар 231 араас наказтар киирбиттэрэ. Олортон оройуоннаабы Совет 86, сельскэй Советтар 219 наказы толорууга ылбыттара. Маныаха чопчу былаанныах, утумнаах үлэ ыытыллыахтаах.

Тэрийэр-маассабай үлэҕэ депутатскай группалар уонна постар кыратык суох оруоллаахтар. Биллэрии оройуонна итиннэк 22 группа уонна 34 пост—барыта 162 народнай депутаты түмэн үлэлиилэр. Бу аҕыйах. Депутатскай группалар уонна постар алын үлэ коллективын ахсын баар буолуохтаахтар.

Добровольнай народнай дружиналар, дьахталлар комитеттэрин, табаарыстыы сууттар, онтон да атын үлэһиттэр общественнай тэрилтэлэрин үлэлэрин тупсарыы—бу эмиэ Советтар тэрийэр-маассабай үлэлэрин быстыспат сорудоо. Оттон биһиэхэ сорох сирдэргэ ити тэрилтэлэр мэлдьи былаанныахтык, тиһигэ быстыбаттык үлэлиэр буолбатахтар. Сельсоветтар бу салаанны киинэзин салайар эбээһинэстээхтэр.

Юбилейдаах сыл түмүктэнэрэ чугаһаата. Оройуон олохтоох Советтара хаалбыт кэмнэ маассаны ыытта сибээстэрин салгыы бөҕөргөтөр, народнай депутаттар, исполкомнар быыбардаччылар иннилэригэр отчуоттааһыннарын тэрийэр соруктаахтар. Бу үлэ бүүс-бүтүннүүтэ ССРС 60 сылын кэрсэ барыы коллективтар производственнай былаанныарын, социалистическай эбээһинэстэлистибэлэрин ситиһиилээхтик толорууларын хаччыйыы, пятилетка кэлэр сылыгар үчүгэйдик үлэлиигэ акылааты охсуу бэлиитэнэн хаһаанныыталаах да тэрээһиннээхтик, үрдүк көрдөрүүлээхтик ыытыллыахтаах.

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныһы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 143 (5810) | 1982 сыл. Сэтинньи 27 күнэ СУБУОТА | Сыната 2 карчы

ССРС Верховнай Советын сессията үлэтин бүтэрдэ

МОСКВА (ССТА). Сэтинньи 24 күнүгэр Кремлгэ ССРС ахыс ыҥырыылаах Верховнай Советын VII сессията үлэтин салҕаата. Союз Советын уонна Национальностар Советтарын сарсыардааҥы мунньахтарыгар 1983 сылга ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын Государственнай былаанын туһунан уонна 1982 сыллааҕы былааны толоруу хаамыытын туһунан итиннэ дойду Государственнай бюджетын туһунан боппуруостары эрдэ саҕаламмыт дьүүллэһии салҕанна.

Сессияҕа тыл эппит депутаттар ССКП КК сессия иннинэ буолан баспыт Пленума партия XXVI съезһиэн бэлиитэммит былааннарыны салгыы толоруурга үнүлүччү дьоһуннаах оруолланыаҕа диэн бэлиитэтиллэр. Пленум ууруаҕар, Ю. В. Андропов этиитигэр партийнай, советскай уонна хаһаайыстыбаннай органнар үлэлэрин кэлэр сыллардааҕы сүрүн туһаайыылара быһаарыллыбыттар.

Үлэ коллективтара, диэн бэлиитэннэ сессияҕа, дьулуурдарын үлэ өгөрүмтуотун үрдэтиигэ уонна хаачыстыбатын тупсарыыга, техническай прогресс түргэтэтиигэ, кэмчилээһин режимин кытаанахтык тутуһуурга түмэллэрэ наада.

Кэлэр сыл дьоһуннаах сорута—пятилетка иккис бастакы сылынаҕытаа-ҕар үлэ өгөрүмтуота үүнүүтүн ордук үрдүк таһымын ситиһии. Чуолаан, тыа хаһаайыстыбатыгар производство үүнүүтэ бүтүннүүтэ үлэ өнөрүмтуота үрдэһиэхтээх. Агропромышленнай комплекска бэриллэр бөдөҥ материальнай ресурсалар көдьүүһү төһө кыалларынан кыллас кэм иһинэн биэриэх, дойдуга үрдүк хаачыстыбалаах аһылык бородуукталарын толору кэмэйиэн эбиэх тустаахтар. Депутаттар өйөн сибээстээн тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын бүүс-бүтүннүүтэ хараллыытын хааччыйыы, сүөһү кыстыгын холо-бурдаахтык аталыыны билигин хаһаанныыталаах да улахан суолталаабын ыйдылар.

Былаан быһыытынан аграрнай производство бородууксуйатын калэр сыллааҕы үүнүүтэ бастатан туран культуралар үүнүүлэрин үрдэтии, сүөһү аһылыгын базатын бөҕөргөтүү, сир оногоһуутун уонна сүөһү иэдэнэтин бородуукталарын таһыы итиннэ хаҕайыы систематын тупсарыы, производство наука ситиһиилэрин уонна бастыҥ опытты олохтоһуун суолунан хааччыллыахтаах.

Үлэһиттэр материальнай уонна духовнай наадыйыыларын ордук толору хааччыйыы, олорор дьиэлэри, тутуну, нэһилиэнньэни хааччыйыы эйгэтин сайыннарыы суолугар сана бедиэ хардыы оногоһуллуоҕа. Рабочайдар, сулууспалаахтар, колхозтаахтар ыйдааҕы орто хамнастара үрдэтиллиэҕэ. Депутаттар оболоох дьиэ-кэргэттэргэ государство кэмэтүн күүһүрдүү, социальнай сайдыы атын дьаһалларын туоларынан биһирэбилин эмиэ аҕыйыылар.

Союз Советын уонна Национальностар Советтарын бастайаанныай комиссиялара Государственнай былааны ырытыы хаамыытыгар кириилэр норуот туттар табаардарын сорох көрүнүөрүн оскорон таһаарыыны уонна батарыыны ыччатчаҕай сыананан 179,2 мөлүйүөн солкуобай суумалаабынан улаатыннарар итиннэ бюджет дохуоттарын 135,2 мөлүйүөн солкуобайынан үрдэтэр кыах баарын булбуттарын туһунан иһитиннэрдилэр. Комиссиялар Государственнай былааны ити көннөрүүлэри учуоттаан бигэргэтэргэ этии киллэрдилэр. Итини таҥэ эбии көстүбүт дохуоттар суоттарыгар тыа сирдэригэр эмтиир-профилактическай учреждениелары медицинскай оборудованиеларынан сэбилээһиннэ, тыа сирдэриэҕэр оскуолаларга уонна культурнай сырдатар учреждениеларга инвентардары, оборудованиелары булуута уонна капитальнай өрөмүөннэригэр туһаайан союзнай республикалар бюджеттарын ороскуоттарын өбүн бэлэрэргэ этии киллэрилиннэ.

Депутаттар 1983 сылга тэйду Государственнай былаанын уонна Государственнай бюджетын биһиргэтэ эттилэр.

Союз Советын мунньаҕар палата тас дьыалаларга комиссиятын председателинэн ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССКП КК секретара депутат **К. У. Черненко** талыллыбыта.

Палаталар мунньахтарыгар Союз Советын уонна Национальностар Советтарын экергетикаҕа бастайаанныай комиссиялара тэрилиннилэр.

Күн иккис анарыгар Кремль Улахан дыбарыаһыгар Союз Советын уонна Национальностар Советтарын иккис холбоһуктаах мунньахтара буолла.

Депутаттар Коммунистическай партия уонна Советскай государство салайаччыларын доҕоттор, уһун ытыс тыаһыанан көрүстүлэр.

Мустубут дьон эмискэччи өлбүт ССРС Верховнай Советын Президиумун секретара М. П. Георгадзе кэриэһин ыытыктаатылар.

1983 сылга ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын Государственнай былаанын туһунан уонна 1982 сыллааҕы былааны толоруу хаамыытын туһунан боппуруоска түмүк тылы ССРС Министрдэрин Советын председателин солбуйаччы, ССРС Госпланын председателэ **Н. К. Байбаков** этэ.

Депутаттар 1983 сылга ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын Государственнай былаанын туһунан ССРС Сокуонун итиннэ 1983 сылга ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын Государственнай былаанын толоруу хаамыытын туһунан уураахтары бигэ санаанан ылынныылар.

ССРС Үбүн министрэ депутат **В. Ф. Гарбузов** түмүк тылын кэннэттэн депутаттар 1983 сылга ССРС Государственнай бюджетын бигэргэттилэр.

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

ҮҮНҮҮБҮТ-САЙДЫЫБЫТ ЫРЫЛХАЙ ЭРКЭЭЙИТЭ

Оройуон үлэһиттэрэ ССКП КК сэтинньитээҕин (1982 с.) Пленумун ууруаҕын биһириллэр

Тутууга улахан болҕомто

ССКП КК сэтинньитээҕэ (1982 с.) Пленумутар ССКП КК Генеральнай секретара Ю. В. Андропов дирэкт ис хоһоонноох этиитин бириги «Якутсельстрой» механизмтаҕын үлэһиттэрэ сүүмэх ере кэтэҕуллуҥнан, биһирэбилиннэ иһиттибит.

Пленум норуот хаһаайыстыбатын сайдыытыгар баараҕай соруктары туруорда. Ол иһигэр капитальнай тутуу боппуруостарыгар ураты болҕомто уурулунна.

Биһиги 12 кийлиэх комсомольскай-ыччат биригэдэбит райпөҕа овощехранилищены тутар. Бу нэһилиэнньэни сибиэнэй ойуурот аһынан хааччыйыы боппуруоһун быһаарыыга дьоһун суолталаах объекты кэлэр сыл үһүс кварталын иһиэн үчүгэй хаачыстыбалаахтык тутан үлэҕэ киллэрэргэ сорудаҕабыт.

Н. НИКУТОВ,
Саха АССР үтүөлэах тутаччыта.

Хаһаайыннааһын хайдаҕыттан

Пленумҥа ССКП КК Генеральнай секретара Ю. В. Андропов хаһаайыннааһыны уонна былаанныаһыны туспарар наадатын туһунан этиитэ саамай тоҕоостоох.

Хатылыга туорахтаах культураны ыһаҕа илэтийбиппит ыраатта. Ол гынан баран үүнүүнү ылыыбыт кэнники сылларгa урдуохтээҕэр таҥнары түһэн иҥэр. Быйыл гектартан баара-суоҕа 3,5 центнери хомуйдубут.

Ити бириҥнаалэриттэн биирдэстэрэ былаанныаһыҥа үлэ бигэ көрүүгүн атыттартан араарам көрүүгэ сытар дии саныыбын. Холобур, туорахтаах культуралары былаанныммыттан итэҕэс гектарга ыспыт сылбыт диэн суох. Оттон онно күрүөнү тутуу, өрөмүөннэһии умнуута хаалар. Бурдуктаах баһыналарбытыгар ыраах, сылгы үөрэ көнүлүнэн мэччийэр, тоҥсөр. Уонна туох үүнүүтүн ылыаҥый?

Сороҕор механизаторлар гатаны агрономическай дьаһалларга хаһаайыныы сыһыанаспаттар, үрдүнэн эрэ баҕырыйдыытын ыыталлар. Кинилээ чахчы үөнүүнү ыраабыт тиэм улаатыллэрэ буоллар баһыына баҕаран онуу толоҥоттоох буолуо дуо.

Пленум бу мобьуйуутун хайаан да толоордуу үлэлээтэхпитинэ табыллар.

С. ЛИТВИНЦЕВ,
механизатор, ССКП райкомун чилиэнэ.

ОЛОХХО АКТИВНАЙ ДЬОНУ ИИТИЭХХЭ

ЫБСЛКС оройуоннаабы комитетын V пленумуттан

«Үөрэнээччиларга олоххо активнай позицияны иитиигэ оройуоннаабы комсомольскай тэрилтэ ЫБСЛКС XIX съеһин уураахтарыттан үөскээн тахсар соруктарын туһунан» дакылааты комсомол райкомун V пленума дьүүллэста. Дакылааты ЫБСЛКС райкомун секретара **В. А. Федорова** этэ гордо.

Дакылаатчыт ССКП XXVI уонна ЫБСЛКС XIX съездэрэ туруорбут соруктарын ахтан туран, үөрэнээччилэр үөрэххэ оройуон оскуолаларыгар сознательнай сыһыаннарын иитии туругун ырытан көрдөрдө уонна онуоха туттуллар үлэ формаларын тустарынан кэпсээта. Бу оттунан биһиги оскуолаларбытыгар көтүтүүлэр суох буолбатахтар. Холобур, оҕо үлэтин научнайдык тэрийии кыаллыбат. Онон даҕаны сорохтор олус элбэх сорудаҕы толороллор, оттон сорохтор кэтүүгэ хаалаллар. «Аттыбар биир даҕаны хаалыыларга суох!» хамсаабыт, «Үөрэнэргэ үөрэн» куруһуок кэдьүүстэрэ оройуонтан намыһах.

Дакылаакка үөрэнээччиларга үлэҕа иитии, идеэҕэ туһаайыы, общественнай үлэҕэ бэлэмнээһин туруга ырытылынна. Онуоха Дириҥ, Хайахсыт оскуолаларын сорох үчүгэй опыттара кэпсэнно. Оку тэҥэ итэҕэстэр ыйыллыннылар. Идеэҕэ хайысхалаабын үлэтин көрүнэ аҕыйах. Кылаастардаабы комсомольскай группалар комсомольскай-ыччат коллективтары кытта шефтэһиилэрэ садах. Уруоктарга идеяны пропагандалаабын ыытыллыбатын тэҥэ. Методическай холбоһуктарга үөрэтии программатын, классрук иитэр үлэтин ис хоһоонун быһыытынан маассабай идеяларын билиһиннэрии боппуруостара дьүүллэһиллибэттэр. Онноолор Амма оскуолатын уопсай былааныгар идеэҕэ хайысхалаабын үлэтэ былырыын букатын даҕаны киллэриллибэтэҕэ. Оскуолалардаабы комсомольскай тэрилтэлэр мунньахтарыгар үлэҕэ иитии боппуруоспара көрүллүбэттэрин тэҥэ.

Үөрэнээччилэр сайыннары үлэлэрин тэрийиини салгыы туһсарыы соруктара тураллар. Оройуонтан ол тэрээһинэ туһсан иҥэр. Оку дакылаатчыт холобурдарынан биҥэргэтта. Бу дьыалаҕа кэккэ сылларга кыайтарбатах орутүнэн стационарнай базаны тэрийии, аҕыйаҕа, оҕолору усулуобуйанан толору хаччыйыы кыаллыбата буолаллар.

ЫБСЛКС XIX съеһэ үөрэнээччиларын идейнэй-политическай иитиини туһсарыыта саҥа соруктары туруорда. Кылаас таһынаабы иитэр үлэ оҕо марксизм-ленинизм идеяларын иҥэриннитиигэр, политическай культураҕа иитиллиитигэр оруола улаатыахтаах. Оройуон кэккэ оскуолаларыгар үрдүк идейнэйдэ, сиэр-майы хаачыстыбаларын иҥэриигэ биллэркостор үлэ ыытыллар. Холобур, Дириҥэ үрдүкү кылаастарга 11-с сылын политкружок үлэлиир. Эмиэ итии оскуолаҕа. Хатылыта, Сылаҥга, интернат-оскуолаҕа нэдиэлэҕэ биирдэ политинформациялары оҕолор бэйэлэрэ оҥороллор. Ол эрээри кинилэри бэлэмнээһин туруга мөлтөх. Онон информациялар үрдүнэн, көтүмэхтик ыытыллыаллар үгүс.

Оскуолаҕа В. И. Ленин олоҕун, үлэтин холобурдарыгар иитиигэ үөнүлүчү болҕомто ууруллуохтаах. Хомойуох иһин, маньаха улахан итэҕэстэр баалаллар. Сорох педколлективтар үлэни ыытар эрээри, оку иитэр үлэ былааныгар киллэрбэттэр. Холобур, Чурапчы аҕыс кылаастаах оскуолатыгар. Оттон Чурапчы орто оскуолатыгар улуу дириҥэн сыһыан туһунуллар.

Комсомол үлэтин аһары регламентацилаан үөрэнээччилэр инициативаларын үгүрүйүү эмиэ көстүүлүннүр. Үөрэнээччи комсомолецтар ортолоругар критика уонна бэйэни критикалааһыны сайыннарыллыбат.

Дакылаакка учууталлар комсомольскай тэрилтэлэрэ үөрэнээччи комсомолецтарга холобур буолар оруоллара болҕотоҥна.

Дьиэҥэр комсомольскай педотрядтар комсомол уонна оскуола ыкса сибээстэһиилэрин бирдиэрмэтын быһыытынан сайыннарыллыахтаахтар. Бу дьыала оройуонтан ситэ тэриллэ, кэдьүүһү бэлэм илик. Сорох этэрээттэр суруккаларга эрэ «тэриллэллэр».

Дакылааты дьүүллэһиигэ 8 киһи тыл этта.

ССКП райкомун инструктора, ЫБСЛКС райкомун бюротун чилиэнэ **И. И. Яковлев** иитии үлэтигэр кэлиммис сыһыаннаһыынан сибээстэн үөрэнээччиларгы үлэҕэ иитии, идеэҕэ туһаайыы соруктарыгар тохтоото. Кини выпускниктар улахан оттуларга производствоҕа сознательнайдык тахсыыларыгар оскуола иитэр үлэтин түмүгэ көстөрүн ыйда уонна ситиһиилэрдээх оскуолалары аҕыйна. Үлэһит илии проблемата сытыырхайбытынан, бу дьыалаҕа ордук күүскэ ылсыллыахтаах диэн **туран**, тыл этээччи Чурапчы орто оскуолатын выпускниктара совхозка үлэлиирэн куотуналларын педколлектив иитэр үлэтэ мөлтөҕүн быһаарда.

Кинини өйдөөн туран, Хайахсыт орто оскуолатын директора, ЫБСЛКС райкомун чилиэнэ **Е. М. Петров** оскуола кэнниттэн фермаҕа үлэлээччилэр усулуобуйалара мөлтөөр, ыытыллар субуотуннуктар иитэр суолталара кыратыгар, кылаастарынан фермалары кытта шефтэһии боппуруостарыгар тохтоото.

Дириҥ орто оскуолатын бүтэрээччилэр производствоҕа тахсыыларын, бастыҥнар үөрэхтэрин салгыылларын олоххо активнай позиция көстүүтүнэн сыаналаата оскуола иитэр үлэни тэрийээччитэ **Г. А. Кузьмин**. Тыл этээччи түмүгэр оскуолатааҕы комсомольскай тэрилтэ үлэтин салайыыга бэйэтин опытыттан билиһиннэрдэ.

— Биһиги оскуолабытыгар «Үөрэнэргэ үөрэн» куруһуок үлэлиир,— диэтэ интернат-оскуола иитээччитэ, ЫБСЛКС райкомун чилиэнэ **Н. Н. Матвеева**. — Онуоха аналлаах бэсиэдэлэр циклэрин педагогтар үлэлэстэн оҥороллор.

Оку тэҥэ кини «Комсомольскай актив оскуолатын» үлэтин билиһиннэрдэ.

Бэйэтин этиитигэр Мутудай орто оскуолатын иитэр үлэни тэрийээччитэ **В. И. Коротких** педотрядтар үлэлээбэттэрин критикалаата. Түмүгэр СПТУ-ны бүтэрбит механизатор ыччакка үлэлиир миэстэ кестон биэрбэтин, производственнай үөрахтэһиигэ практикаланар база суоҕун бэлиэтээтэ.

Талаан Дириҥнээҕи комсомольскай тэрилтэ секретара, ЫБСЛКС райкомун чилиэнэ **В. В. Смирников** Мутудай орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ ыанньыксыттары солбуйар үтүө үгэстэхтэрин, кэлин кинилэр производствоҕа тахсан ситиһиилээхтик үлэлиилэрин хайдаата.

— Начальнай кылаастарга хаачыстыбаҕа үөрэнээччи элбэх буолар,— диэн этэ районо сэбиэдиссэйэ, ЫБСЛКС райкомун чилиэнэ **В. М. Неустроев**. — Оттон үрдүкү кылаастарга букатын аҕыйаан барар. Маны комсомолтар үөрэтэн көрүохтэрин наада. Салгыы кини үрдүкү кылаас үөрэнээччилэрин комсомолга үүнэрин итэҕэстэрдэрин, пионерскай бөһаатайдар чаастатык уларыйаалларын, о. д. а. критикалаата.

Пленум үлэтигэр ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитациялаҕа отделын сэбиэдиссэйин солбуйаччы **И. Д. Неустроев** кытынна уонна тыл этте.

Дьүүллэһиллибит боппуруос сүмэҥнэн пленум уураах ылынна.

С. ПОПОВ.

ССРС Верховнай Советын сессията үлэтин бүтэрдэ

(Бүттүүтэ. Иннин 1 стр. көр).

Палаталар бастайааннай комиссияларын конструкциялэрин учуоттаан туран, 1983 сыллааҕы Государственнай бюджет дохуоттарыгар 354 миллиард 106 молуйүөн солкуобай ороскуоттарыгар 353 миллиард 995 молуйүөн солкуобай суммалаах, дохуоттара ороскуоттарын 201 молуйүөн солкуобайынан сабыдыылаах бигэргэтиллиннэ.

Сессия 1983 сылга ССРС Государственнай бюджетын туһунан ССРС Сокуонун уонна 1981 сылга ССРС Государственнай бюджетын толоруу туһунан отчуоту бигэргэтэр туһунан уураахтары ылынна.

ССРС Верховнай Совета табаарыс **Г. А. Алиев**ы ССРС Министрдэрин Советын Председателин бастакы солбуйаччынан анныр туһунан биир сааннан уураах ылынна.

ССРС Государственнай кыраныысатын туһунан ССРС Сокуонун **бырайыагын туһунан** дакылааты ССРС Государственнай кыраныысатын туһунан ССРС Сокуонун уонна ити Сокуону туттуута киллэрэр туһунан уураахтары биир сааннан ылынныллар.

ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателин бастакы солбуйаччы **В. В. Кузнецов** дакылаатын сүмэҥнэн сессия **ССРС Верховнай Советын Президиумун ыйаахтарын** бигэргэтэр уонна туһаайыы Сокуоннары итиннэ уураахтары ылынна. ССРС Верховнай Советын Президиумун Секретарынан депутат **Т. Н. Менгешашвилины** талар туһунан биир сааннан уураах ылынна.

Маны ССРС онус ыҥырыылаах Верховнай Советын VII сессията үлэтин бүтэрдэ.

Үөрэнээччилэр производственнай коллективтарын бастыҥнарын оройуоннаабы слетын көрсө

Интэриэһинэйдэ эгэ

Биһиги сайын пришкольнай участакка үлэлиирбитин олус собулүүбүт. Манна хортуоппуйу олордуу, коллекционнай уонна декоративнай сибэккилэри үүнэрии, элбэх сыллаах итиннэ сабыылаах сиргэ олордуллар үүнээйилэри көрүү-харайыы, оскуола таһын көөрдүү үлэлэрэ интэриэһинэйдик, тэрээһиннээхтик ыытыллаллар.

Быйыл саас оскуолабыт таһыгар 100 кв. метр иэнэх пленочнай теплица тутуллан үлэлэтэ. Онно саас ааҕыллыбыт рассаданы олордубуппут. Күһүн 1 кв. метртэн ортотунан 5-тии килограммтан ордук үүнүүнү хомуйбуппут. Оттон хортуоппуйу үүнэрэ 3 варианнаах опыт оҥоһуллубута. Онуоха сиэмэ хортуоппуйу 100-түү грамм ыйна аҕардаан баран күлгэ булкуйан хара буордаах сиргэ олордуу барыстаҕа дамаастаммыта. Түмүгэр ыһыллыбыт участактан 1,5 тонна хортуоппуй хомуллубута.

Этэрээппит иһигэр 5 звеноҕа арахсан социалистическай куоталаһыны тэрийбиппит.

Пришкольнай участак үүнүүтүттэн 1200 солкуобай киллэрэн районо бухгалтериттэрэ тутарбыппыт.

Эмиэ бу үлэбитин эмиэ салгыыр былааннаахпыт. Кэлэр сылга биһиги пришкольнай участакпытыгар үлэ уонна сыныйалаах лаабыра тэриллэрэ буоллар диэн баҕалаахпыт.

Таня МОНАСТЫРЕВА,
VII кылаас
үөрэнээччита.

Чурапчы орто оскуолата.

Туһалаахтык сынньаммыппыт

Быйыл биһиги сайыннгы каникулбутун Амма орус куоҕ кытылыгар турар «Урожай» диэн үлэ уонна сынньалан баҕарыгар атаардыбыт.

Лаабырбытыгар 72 оҕо сылдьыбыт. Үлэбит күнэ сарсыарда 10 чаастан звеноларбыт командирдара лаабыр комиссара Илья Николаевка рапорт биэриилэриннэн саҕаланнара. Ол кэнниттэн звеноларынан тус-туспа арахсан рассада олордорбут, үүнээйилэргэ уоҕурдуу киллэрэрбит, сыыс оттору ыраастыырбыт, о. д. а. үлэлэри толоруорбут.

Үлэбит кэнниттэн спортивнай күрэхтэһиилэри, аралас темаларга бесиэдэлэри, КВН-ны, көрдөөхнардаах оонньуулары тэрийэрбит. Лаабырга сынньанар кэммитигэр саҥаны, кэрэхсэбиллээҕи элбэҕи биллибит, туристическай походка сылдьыыбыппыт, эмиэ, сибэкки уонна балыксыт быһаһыыларбыт ыыппыппыт, лаабыр сабыллыбытыгар олохтоохторго концерт көрдербүппүт.

Хаппыыстаны үүнэрии—биһиги төрөөбүт совхозпут производствотын биир сүрүн салаата. Оку өйдөөн туран оҕолор олус кыһаммыыларын үлаатиллэр. Ордук таһаарылаахтык Курдаров Гоша командирдаах үһүс звено, үөрэнээччилэртэн Лена Павлова, Шура Собакина, Никита Кузьмин, Маша Дорогунова үлэлэтиллэр.

Оксана СОФРОНОВА,
дружина советын
председателин
солбуйаччы.

Амма орто оскуолата.

Народнай хонтуруол страницата

Дьон-сэргэ кыраҕы хараҕынан

НАРОДНАЙ ХОНТУРУОЛ группаларын салайаччыларынан частыы да сыл бы ыбарданан бу эпиэттээх сорудаҕы кыһамнаахтык толоро сылдьар дьон ойбуонуга аҕыйаҕа суохтар. Кинилэр ортолоругар «Чурапчы» уонна Карл Маркс аатынан совхозтардаҕы головной группалар председателлэрэ А. С. Сивцев уонна И. А. Пинигин, кэмэ группалар председателлэрэ Д. Д. Пермяков (Мугудай), М. М. Мартьянов (Хадаар), И. Н. Никонов (Чаҕар), П. Н. Решетников (Бахсы), С. И. Монастырев (райпотребобщество), П. С. Артемьев («Сельхозтехника») уо. д. а. бааллар. Кинилэр салайар группалара бэрбиэркэлэри былаанналаахтык ыытыллар. Олор түмүктэрин бэйэдэлин мунньахтарыгар дьүүллэһэллэр, партийнай тэриллэ, сельсовет исполкомун, профсоюз месткомун мунньахтарыгар туруоралдар, администрация көрүүтүтэр киллэрэллэр.

Быйыл народнай контролердарынан ыытыллыбыт 200-чэкэ бэрбиэркэлэр былааннары уонна эбэһээтэлистибэлэри толоруурга, ис хыахтары арыйыыга, үлэ хаачыстыбатын үрдэтиигэ, социалистическай бас билиини харыстааһыныгга, үлэлиир усулуобуйаны тупсарыыга туһуланнылар.

Народнай хонтуруол ойбуонуоҕы комитетын үлэтигэр кини штаты таһынан отделлара уонна инспектордара улахан көмөнү

Дозорнайдар тирээн турар соруктара

огололлор. П. И. Иннокентьев сэбиэдиссэйдээх тыа хаһаайыстыбатын отдела, И. Н. Корякин сэбиэдиссэйдээх транспорт, сибээс, коммунальнай-бытовой хаһаайыстыба отдела, А. Д. Захаров сэбиэдиссэйдээх үнсүүлэргэ, сайабылыанньаларга, этиилэргэ бюро сүрүн актиннайдык үлэлииллэр. Кинилэр эрдэттэн бэлэмнээн, ымпыгар-чымпыгар тийиэ ыытан комитет көрүүтүгэр наадалаах боппуруостары былаанналаахтык киллэроллор.

Бу күннэргэ народнай хонтуруол активистара үлэларын эссо ордук күүһүрдэллэрэ эрэйиллэр. Общественнай сүөһү быйылгы кыстыга, биллэрин курдук, үгүс ыарахаттардаах. Сүөһү аһылыгын ороскуоттаһын, хайдах бэлэмнээн төбө кэдьүүстээхтик сиэтэн маллыы киниилэр болҕомтолоруу кэмнигэр буолуохтаах. Чычырбас аһылыктаах кыстыкка үүт ыама таҥнары түһэр, хаачыстыбата да мөлтүүр, сүөһү дьүдэйэр, өлөр-сүтэр куттала улахан. Онон сүөһүнү көрүү-хараҕы турута контролердар хараҥтарын дальттан халбарыйыа суохтаах. Саҥа төрөөххэ бэлэмнэни хаамыытын субу күннэрүн кытаанахтык катаан көрүөххэ.

Промышленнай тутар уонна мэһилиэннэри хааччыйар тэриллэлэрдээри группалар государственнай былааннары толоруурга, хааччыйыы культуратын үрдэтиигэ, үлэ дьиссиплиинэтин бөҕөргөтүүгэ сүрүн кыһамныыларын ууруохтаахтар.

К. МАКСИМОВА,
народнай хонтуруол комитетын инспектора.

КУРААНАҔЫ КУУСПУТТАР

Быйыл сайын ойбуон совхозтара оттоһун былааныын ыраахтаан толорботохторо. Биригин общественнай сүөһү олус кырыыгчык аһылыкка турар. Ол үрдүнэн оту хараҕыыга хаһаайыннары сыҥыннаспатахтан, эпиэтинэс намыһахтан уонна тэрийэр үлэ мөлтөҕүттэн балансаҕа көрүллүбүт ньэбиһилээх оттору ынах сүөһү, сылгы моойдооһуна, олоччу эмэҕинэ, тэпсиитэ таһаарылынна.

Ангардас Эрилик Эристиин аатынан совхоз итиитэн 30-тан тахса оту, барыта 631 центнери, сүтэрдэ. Күрүөлэр тутуулара мөлтөҕүн, оттору сүөһү, сылгы сиэн тэпсэн эрэрин иэстэ-биэлэ олорор эрэри совхоз салалтата бириэмэтигэр дьаһал ылбатаҕын кини бэркиһиир.

Хайахсыкка Боруулаах, Ойбон Куох, Хампа, Бөҕүдуон Хомустааҕа диэн, этэргэ дылы, хараҕ дабыы йиигэр, саамай кэмнилээх-барыылаах суол айаҕар сытар сирдэргэ 15 оту (323 центнер) субан сүөһү уонна ынахтар, ордугун атыыр үөрэ сиэбиттэр. Маны таһыйан Федулов П. П. сайыбыт отчуттарын звенота күрүөлэһиини алтыныы 12 күнүтэр диэри быһа соспутун, ону да иккилии маһынан сэлбэйбитэ буолбутун түмүгэр 12 от охтор-охтубат гына мооймоммут. Бу звено оссо 5 алааһы, барыта 22 гектары, охсон баран отун хомуйбакка таар аҥыгар хаалларбыттаах. Итинник хаһаайыстыбаннаҕа суох быһыы хаана да юпсэтиигэ туруоруллубатах. Назаров Г. С. звенотун күрүөлэрэ эмиэ куһаҕан буолан сүөһүлэр хат-хат күрүөһүлээбиттэр. Моойдоммут оттор уопсай сүтүктэрэ 4—5 бырыһыаҥнаа тиийэр.

Хадаарга Давыдов И. Е. звенота оттообут Кумаар Чарангар барыта 202 центнердээх 13 оту, Уорраҕа 6 центнердээх 1 оту субаннар уонна хас да атыыр үөрдэрэ сирэ ыытта дахсыллыбыттар. Степанов П. М. звенотун отуттан 32 центнери мэлиппиттэр.

Хоптоново Васильев В. Д. звенота оттообут Уэгуох уонна Булгуньахтаах алаастарыгар 13 оту эмиэ сүөһүлэр моойдообуттар, сорох оттор туһа тахсыбат гына тэпсиллибиттэр. Маны таһынан Таатта ыраах шефтээх тэриллэлэр кэбиспит отторуттан 60 центнера туһата суох сүтэриллибит. Бу оттор сорохторо олох да күрүөлэммэтэхтэрэ биллэллэрин үрдүнэн эрдэ дьаһал ылыллыбатах.

Народнай хонтуруол комитета дуоһунастаах үлэтигэр эпиэтинэһэ суох сыҥыннаспытын, ол түмүгэр совхозка улахан хоромньу оноһуллубутун иһин совхоз директорын кормопроизводствоҕа солбуйаччы М. Н. Корякинна быыгабары биэрдэ итиэннэ биэр ыйдааҕы хамнаһын кэмэйинэн начет оногордо.

А. ФИЛИППОВ.

«Уолбат ойбон» уонна учуот

«Чурапчы» совхоз 72 трактордаах, 38 автомашиналаах, о. д. а. техникалаах. Олору үлэлэтэргэ заправкалыыр пуннарыгар сылга 500 тонна дизельнай уматыгы, 350 тонна бензини, 35 тонна арыы ааас көрүнүн тиийэн ааллар. Оттон ол пуннара көрдөбүлгэ ырааҕынан эпиэттээбит туруктаахтар: цистерналар кыраскаламматтар, каркировкаламматтар, салгын ылар клапаннара суохтар, мэтрэйдиир прибордар биир да пуунга туруоруллубатахтар. Онон механизатордар уматыгы характарынан холоон шлангнаан сүүрдэллэр эбэтэр биэдэрэнэн баһаллар, ким төһөнү сөбүлүүрүнэн.

Оттон бухгалтерия, уматыгы хараҕыы уонна ороскуоттааһын систематын көрдөбүлгэ сөп түбэһиннэрэн чуолкайдык тэрийэр эбээһинэстээх дьоннор ону хайдах учуоттуулларый?

Кинилэр подотчеттаах дьону кытары үлэни умнуута хаалларбыттар диэн быһаччы этиэххэ наада. Механизатордар путевкаларыгар уматык ороскуоттаныыта, төһө тобох хаалбыта бэлиэтэммэт. Үгүс автомашиналар спидометрдара үлэлээбэт буолан төһө үлэни толорбуттара да кыайан учуоттаммат. Бухгалтерия да хаптан чуолкай учуоту оногоруоҕай, ааттыыр эрэ учуоттаабыта буолар. Уматык аһары ороскуоттаныытын боппоор ханнык да дьаһаллар ылыллыбаттар.

Ити түмүгэр уматыгы уҥа-хаҥас ыскайдааһын элбэх. Бэрэбиэркэ ыытыллыбыт ыйдарыгар 5,7 тонна бензин, 17,2 тонна дизельнай уматык, 1 тонна арыы атын тэриллэлэргэ бэриллибит. Оттон 3905 кг бензин, 692 кг дизельнай уматык отделениелар управляющайларын сургунан, сорохтор бэл тылынан дьаһаллараннан совхоз рабочайларыгар ыскайдаммыт. Уолбат ойбон сиэстүү диэтэҕинэ.

Онтукан уолан да ылар кэмнэрдээх. Сайын от хомуурун үгэнигэр, суолкис алдьанан турдаҕына совхозка уматык тиийбэтин айдаана буолбута, техника үлэтэ атахтана сылдьыыта. Ити кыһалҕа билигин да бэбиэскэттэн уһулла илик.

Учуокка арыт туппут уматыктарын килограммынан, ороскуоттаабыттарын литринэн көрдөрүллөр. Холобур, Килэҥнигэ ыскылаат сэбиэдиссэйэ Сидоров Н. Р. 10722 кг бензини ороскуоттаабытын литринэн көрдөрэн 3968 литр бензини «ордорумнуттаах». Итинник түбэлтэ Арылаахха эмиэ таһаарылыыта.

Сүтүү-оһуу иһин материальнай эпиэтинэс мөлтөхтүк ирдэнэр. Холобур, 50 кубометр иэстээх цистернаны дьоло үүттээн бензин уорбуттарыгар бал төһө ночоот тахсыбытын чуолкайдыырта кыһамматахтар.

Маныаха барытыгар техника үлэтин учуоттуур эбээһинэстээх бухгалтер Новгородова З. М. уонна ГСМ урукку инженера Пудов Н. Г. быйаччы буруйдаахтар.

Народнай хонтуруол ойбуонуоҕы комитета бэрэбиэркэ түмүгүн көрөн баран дьыаланы прокуратура быһаарыытыгар биэрдэ.

С. НИКОЛАЕВ.

Эҕэрдэлиибит

Народнай хонтуруол органнарыгар активнай үлэлэрин иһин уонна Саха АССР тэриллибитэ 60 сылга, Саха сирэ Россия государствотын составыгар киирбитэ 350 сылга туолуулларынан сибээстээн наҕараадаланнылар: **РСФСР народнай хонтуруолун комитетын Бочуотунай грамотатынан** народнай хонтуруол «Чурапчы» совхозтаабы головной группатын председателэ **Сивцев Александр Сидорович.**

Саха АССР народнай хонтуруолун комитетын Бочуотунай грамотатынан Пермяков Данил Данилович — Мугудай отделениетынаабы народнай хонтуруол группатын председателэ, **Монастырев** Савелий Иванович — райпо иһинээҥи народнай хонтуруол группатын председателэ, **Захаров** Афанасий Данилович — народнай хонтуруол ойбуонуоҕы комитетын штаты таһынан инспектора.

Бутууру таһаарбытын иһин

Мугудай орто оскуолатын интерната аһылык бородуукталарынан хааччыллыытын туругар народнай хонтуруол олохтоох группата ыытыт бэрэбиэркэтэ улахан итэҕэстэри арыйда.

Интернат залхоһа Сивцев Г. Н. аспыт үөрэх дьылын 7 ыйыгар 13990 солкуобайдаах бородуукталаны ылбытыттан ыам ыйын 1 күнүнээҕи туругунан 866 солкуобайдаах хаалла диэн отчуоттаабыт.

Ыам ыйын 1—14 күннэригэр маҕаһыыннан бородуукта ылыллыбатах. Олохтоох арыы сыаҕыттан 40 кг суорат, 10 кг суогэй, ылыллан интернатчыктарга сиэтиллибит. Итинник отчуоту кытта тэҥнэтэхха 133 солкуобайдаах үрүҥ ас ордук ороскуоттаммыт курдук. Ыам ыйын бастакы анараагар биирдиэн интернаттааччыгэ, күнүгэ 1 солкуобай 86 харчылаах аһылык көрүллэр эбит буоллаҕына, баара-суоҕа 66 харчылаах бородуукта ороскуоттаммыт.

Инвентаризация түмүгэр отчуокка көрдөрүллүбүттэн бородуукта 12 көрүгэнэригэр 1056 солк. ордук баара, 2 көрүгүнэ 52 солк. итэҕэһэ көһүннэ.

Таб. Сивцева огорбут меноларыгар 52 интернаттааччы аһыырын курдук көрдөрө сылдьыыбыт. Оттон бэрэбиэркэ барар күннэригэр 47—49 кини аһаабыта.

Повары кытта туох да докумуон оногоһуллубатах. Ол түмүгэр ыам ыйын 1 күнүгэр ыскылаакка дьиҥнээн 1448 солк. бородуукта баара ситэ кордоруллүбэтэх.

Народнай хонтуруол группата кастубут бородууктаны интернат туһатыгар киллэрэр, итэҕэс бородууктаны таб. Сивцевтэн төлөтөр, кини үлэтиттэн босхолуур туһунан боппуруоһу туруорбута. Сельскэй Совет исполкома онно олоҕуран Сивцев Гаврил Николаевичы үлэтиттэн босхолоото. ССКП райкомун бюрота, бу дьыаланы көрөн баран, Сивцев Г. Н. ССКП чилиэнниттэн таһаарда.

А. ЕГОРОВ.

Дьону албыннаан

Ойбуонуоҕы эт-үүт комбинатын приемщига Сивцев Н. Ф. быйыл күүһүн сүөһүнү тутуу бутааҥын биир быраабылаларын, туһаанналаах инструкциялары куруубайдык кэһэн, дьону албынныыр, үбү сиир сыалга туруммута арылынна. Ол курдук, балаҕан ыйын 10—13 күннэригэр кини Чурапчы салаанньатын олохтоохоруттан 12 сүөһүнү туппута, өлөрүллүбүт сүөһүлэр эттэрин ыйаанньык, барыта 111,7 кг, сокуоннайа суох намтаппыта. Көрдөбүл быһыытынан, онуоха квитанция тута суруллуохтааҕа. Сивцев буоллаҕына нэгүө күнүгэр тэйиэн эрэ баран квитанциялары бэйэтэ бооччойбута, сүөһүлээх дьоҥҥо илии баттаппатаҕа.

Сивцев харам майгыта итиэннэ эрэ мунгурдаммат. Кини сүөһү иһин, хаанын бойыаҕа үлэлээбиттэргэ атыылаан баран харчытын бэйэтэ хомуйбута. Эти уонна эт бородуукталарын тутуу-хабыы акталарын кэмигэр оногорсууну эмиэ «умнубута».

Бэйэтин дуоһунаһынан туһанан сиэргэ баппат быһыыламмыт Сивцев үлэтиттэн босхолоонно.

«СО» общ. корр.

ПАРТКОМҐА КӨРҮЛҮННЭ

Народнай хонтуруол «Чурапчы» совхозтаабы группата Килэҥки отделениетыгар хотоннох оромуоннэрэ, сыбахтарэ сита илигин, тымныйбыттарын, 92 центнер от эҥэрэ ороскуоттаммыттын, эбии аһылык быста-быста сиэтиллэрин мөлтөх туруктаах сүөһүлэри анал көрүү олохтоммотоҕун арыйда.

Отделение кыстыкка киирэн баран үүтү ыаҥыыга уонна государствоҕа атыылааһыҥа графиктан улахан хаалбыны таһаарда. Сүөһү холлуутун, көмөнүн охтуутун аччатыыга бочуоннаах дьаһаллар ылыллыбатылар.

Бэрэбиэркэ түмүгэ совхоз парткомугар көрүллүннэ. Партком кыстык тэрээһинин мөлтөппүттэрин иһин управляющай П. Н. Скрябиннга, сельсовет исполкомун председателэ А. Р. Сартыдаатаҕа, партбюро секретара И. П. Пономаревка быыгабар биэрдэ уонна таһаарыллыбыт итэҕэстэри туораталларыгар эбээһинэстээтэ.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

ОХСУҺУУ САЛҒАНАР

Аан дойду ТЕМАТЫГАР БЭСІІЭДЭ

Холбоһуктаах Нацциялар Тэриллэлэрин уонна Ойо Бүтүн Аан дойдутааҕы Советын быһаарыыларынан сэтинньи 29 күнүгэр Палестина арабскай норуотун охсуһуутун кытары биир санаалаах аан дойдутаабыт күнэ атаарыллар. Үгүс муҥу-сору кербүт палестинскай норуот бэйэтин сокуоннай бырааптарын — бэйэтин дьаһанар бырааабын, Ийэ дойдуланар бырааабын, бэйэтин туруулута суох государствотын тэринэр бырааабын — ыйын геройдуу охсуһуну хайыы-үйэ отут бөҕис сылын ыытар. Кини ити арахсыспат бырааптарын олохго киллэрининн америкаанскай империализм ойөбүлүнэн уонна бүөбэйдэөһүннүкэн туһанар Израиль салайар эргимтэлэрин экспансионистскай политикалара мэһэйдиир.

1947 сыллаабы сэтинньи 29 күнүгэр ХНТ Генеральнай Ассамблеята Англия мандатын анныгар олорор территорияҕа икки бэйэлэрин бэйэлэрэ дьаһанар государстволары — арабскайы уонна еврейскэйи — тэрийэр туһунан быһаарыы ылыммыта. Еврейдар государстволара Израиль тэриллибитэ, оттон арабскай государствоны тэрийиини Израиль дьаһыахсытара. Генеральнай Ассамблея палестинецтар национальнай оттуҥун тутулуга суох буоларга уонна бэйэлэрин бэйэлэрэ дьаһанарга сокуоннай бырааптаахтарын калин хаста да бигэргэппитин үрдүнэн, мэһэйдэспиттэрэ.

Тель-Авив палестинецтары торут-уус сирдэриттэн киэр кыйдыыр уонна «Нилтэн Евфраакка тиийэ тайыыр үлүү Израиль» тэрийэр курсу ылыммыта. Ити экспансионистскай политика түмүгүнэн арабскай-израильскай сэриилэр уонна Израиль арабтар киэҥ наалаҕын территорияларын, ол иҥэн Иордан сүүс арааҥы кытылын, Газа секторын итиэннэ Голаанскай үрдэллэрин, быыдыаан ыллыыта буолбуттара. Ити сирдэргэ сүүһүнэн израильскай военизированнай поселениелар тэриллибиттэрэ, хаанналаах оккупационнай режим олохтоммута, оттон сүүһүнэн тыһыынча палестинецтар Ийэ дойдуларыттан тэлэһийэргэ, ыаллыы арабскай государстволарга, чуолаан Ливаннаа, куотарга күһаллыбыттара.

Палестина норуота, хаабырдьыттарга утарылаһар сокуоннай бырааабын олохго киллэрэн, сэбилэнньилээх охсуһууга туруммута. Палестина утарылаһыытын хамсаһына (ПУХ) үөскээбитэ уонна сэбилэнньилээх этэрээттэри тэрийтэлээбитэ. Палестина норуотун политическай представителиннэ Палестина босхолонуутун тэриллэтэ (ПБТ) буолбута. Билигин кини үгүс государстволар билиналлэр.

Палестина утарылаһыытын хамсаһынын саба баттыырга уонна Палестина боппуруоһун, гитлеровецтар бэйэлэрин кэмнэригэр «еврейдэр боппуруостарын быһаарбыттарын» курдук, «бутаһиктээхтик быһаарарга» дьулуһан Тель-Авив дьаһайыахсыттара Вашингтон кигэҥнинэн бэйэ национальнай баар буолуутун иҥин охсуһар норуоту булгуруппатахтара уонна булгурутуохтара суоҕа. Палестинецтар эр саҥаалара арабскай эйгэ кинилэри үчүгэйдик саҥаһыннын үөскэтэ. Ол арабскай государстволар байыыктарын Марокка Феса диэн куораттар буолан ааспыт сүбэ мунньахтарын быһаарыыларыттан көстөр. Ливан норуота оккупациялааһыны кытары эйэлэспэтэ, Сирия бигэтик туттар.

Советскай Союз Палестина арабскай норуотун охсуһуутун утумнаахтык өйүүр. Кини израильскай агрессордар 1967 сылтан былдьаан олорор сирдэриттэн барыларыттан киэр кэбэлийэллэрин уонна тутулуга суох палестинскай государствоны тэрийэри модьуйар. Палестинскай норуот саҥарыллыбата. Кини кырдьыктаах охсуһуутун прогрессивнай кини аймах бүтүннүүтэ өйүүр.

В. СЕРОВ. (ССТА).

Болгарияҕа Руса куораттаабы тыа хаһаайыстыбатын массыыналарын оноруу институтун спеціалистарынан айыллыыбыт маннык мотоблок (сөпмөөхө) уһалайбатааҕы быһархай учаастактарга үлэлиир аналлаах. Кини булууту, фрезаны, от оксор массыынаны холбонуоҕун сөп.

БТА—ССТА фотолара.

● Спорт ●

СПАРТАКИАДА САҒАЛАННА

Ааспыт өрөбүл күннэрэ, Чурапчы саҥыньыгэр өрөйуон комплексный спартакиадатын программатыгар киирэр спорт үс көрүнүгэр күрэхтэһии буолла. Биллэрин курдук, быйыл спартакиада нэһилиэктэриэн ыытыллар. Бу сырыыта Соловьевтан уонна Болтоготтон ураты нэһилиэктэртэн 14 хамаанда балачча тэрээһиннээхтик кыттыннылар.

Хамаандалар икки бөлүөҥнэн күрэхтэстилэр. Бастакы бөлөхтө өрөйуон, совхозтар киниилэрин, 13 №-дээх СПТУ уонна урукку кыайыылаах Кытаанах нэһилиэгин хамаандалара оонньоотулар. Иккискэ — сүтүн атын нэһилиэктэр. Өрөйуон киниэ икки хамаанданы туруорда.

Саахымакка Кытаанах уонна өрөйуон киниин I хамаандатын оонньоочулара тэҥ очколаннылар. Ол эрээри коэффициеннаан кытаанахтар кыайыылаарынан аҕыйыннылар. Үһүскэ Сыланг саахыматчыттара таҕыстылар. Оттон иккис бөлөхтө үс бастакы миэстэни Болугур, Хайахсыт, Мугудай спортсменнара ылылар. Бу көрүнүгэ И. Никитин, М. Яковлева (иккиэн өрөйуон киниитэн), М. Яковлев (Кытаанах) ордук үчүгэй түмүгү ситистилэр.

Нуучча дуобатыгар, эмиэ саахымакка курдук, хамаандаҕа 2-лии эр киһи уонна 1-дии дьахтар күрэхтэстилэр. Күүтүллүбүтүн курдук, бастакы бөлөхтө өрөйуон киниин иккис хамаандата тэҥнэрии булбата. Үсүһү кытаанахтар ылылар. Иккис бөлөхтө эмиэ Болугур, Мугудай, Хайахсыт дуобатчыттара бириистээх миэстэлэннилэр. Өрөйуон киниттэн П. Калачев, З. Барашков, Кытаанахтан И. Лаварев, Мугудайтан Ф. Сэмрников, Чакыртан Е. Ефремов уо. д. а. ордук табыллан оонньоотулар.

Остуол теннисигэр А. Догордуров, С. Башарина курдук куустээх спортсменнардаах өрөйуон киниин бастакы хамаандата кыахтаахтык бастаата. Бастакы бөлөхтө иккис тэҥэ Хоптово уонна өрөйуон киниин II хамаандалара бириистээх миэстэҕэ тигистилэр. Бакы, Мугудай уонна Болугур теннисистэрэ атын бөлөх бастыҥнарынан буоллулар.

Күрэхтэһии түмүктэ-никитэ тэрээһиннээ суох буолбутун балыстиэххэ наада. Ол курдук, сорох хамаандалар, транспортдара табыллыбатах аатыран, эрдэ тарҕаһан хааллылар. Калэр күрэхтэһиилэргэ представителлэр иитии учуоттуулларга наада.

Спартакиада аныгыскы көрүнэ—волейбол. Онуоха күрэхтэһии ахсыннары 11—12 күннэригэр ыытыллыахтаах.

В. КАРПОВ.

Эдэрдэр иэмэх мастыы эрийсэллэр

Интернат-оскуолаҕа өрөйуон орто оскуолаларын спартакиадатын программатынан саахымакка, дуобакка уонна остуол теннисигэр ыытыллыбыт күрэхтэһиигэ 10 оскуолаттан барыта 128 эдэр спортсмен кыттынна.

Дуобакка 25 очкону хомуйан интернат-оскуола хамаандата бастаата, чурапчылар иккис, хайахсыттар үһүс буоллулар.

Бэйэлэрин дуоскаларыгар 100 харахтааххы Коля Кузьмин (Чурапчы) уонна Даша Винокурова (интернат-оскуола), 64 харахтааххы Саша Коротких (Мугудай), интернат-оскуола иитиллэччилэрэ В. Федулов, Р. Максимова уонна С. Осипова кыайдылар.

Саахымакка хатылылар бастаатылар. Кинилэр очколара 31,5 тэҥнэстэ. Сыланнар иккис, дириҥнэр үһүс миэстэлэннилэр. Бастакы дуоскаҕа былырыыҥҥы чемпион Ваня Окнешников (Чурапчы) 7 очкоттан 6,5 хомуйан бастаата. Кыра саастаахтарга Коля Аммосов уонна Аля Решетникова (чурапчылар) утарылаһааччыларын барыларын хоттулар. Атын дуоскаларга Костя Чичигинаров, Дуня Федорова (хатылылар), Лена Кириллина (Дириҥ) бастыҥ түмүктэри көрдөрдүлэр.

Остуол теннисигэр Володя Потапов, Марат Латыпов уонна Дуня Феофанова саастаатаах хайахсыт теннисистэрэ хотторбокко бастаатылар. Иккис миэстэҕэ интернат-оскуола спортсменнара таҕыстылар, оттон былырыыҥҥы чемпиоммар — хатылылар үһүс миэстэлэннилэр.

Кыайыылаах хамаандаларга, бириҥдиилээн бастаабыт чемпиоммарга уонна призерларга кэнэрулла сылдьар кубоктар, дипломнар уонна грамоталар туттарыллыннылар.

П. БАРАХСАНОВ,
күрэхтэһии судьуйата.

Редакторы солбуйаччы С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.

Эбэһээтэлинэй страхованиеҕа уларытыылар

Нэһилиэнньэ үүгэ ахсааннаах ыччатаан, ССРС Үөрүн министерствота 1983 сыл тохсунньу 1 күнүттэн эбэһээтэлинэй страхованиеҕа уларытыылары киллэрдэ.

Ол курдук, калэр сылтан сүөһү төлөбүрэ икки төгүл улаатыаҕа. Онуоха сүөһүнү үс бөлөхтө араарыллар: ынах сүөһүгэ 6 ыйыттан 1 саанытар диэри төлөбүр урут 75 солк. эбит буоллаҕына, 150 солк. тэҥнэһиэҕэ, иккис бөлөхтө биир сааныттан икки саанытар диэри саастаах сүөһүлэр киллэриллэллэр, төлөбүрэ—200 солк., үһүс бөлөхтө 2 сааныттан үөһэлэр, төлөбүрэ—300 солк. Эбэһээтэлинэй страхованы тас өттүнэн кэмүл (добровольнай) страхованан хабыллыбыт сүөһүлэргэ бөлөхтөрүнэн 300, 400, 600 солк. төлөбүр олохтоноор. Саҥа бырааабылаҕа олоҕуран сүөһүнү бас билээччи биир сүөһүгэ бөлөҕүнэн усунуоха маннык: 4 солк. 50 харчы 6 солк. уонна 9 солк. Сылгы иккиэн бөлөхтө—1 сааныттан икки саанытар диэри уонна онтон үөһэ саастахха—араарыллар. Төлөбүрэ бастакы бөлөхтө—130 солк., иккискэ—250 солк. Усунуоха бөлөҕүнэн 10 солк. 40 харчы уонна 20 солк. 80 харчы. Сибиэньиэ 6 ыйыттан төлөбүрэ—230 солк., усунуоха—11 солк. 50 харчы. Бу уларытыылар сүөһү өлүүлэрэ, нэһиэкэнньэ ылар страховой суммаларын сүөһү дьиҥнээх стоимоһуттар чугаһатар сыалтан оҥоһуллуннар.

Тутуу хас 100 солк. сыанатыттан 60 харчы усуйуос ылыллыбыт эбит буоллаҕына, аны 30 харчы ылыллыаҕа. Билигин 8 м.х7 м.х3 м. кэмэйдээх бөрөлүөк дьиэ 521 солк. сыаналанар эбит буоллаҕына, саҥа уларытыыта олоҕуран бу дьиэ аны 2904 солк. сыаналаныаҕа. Уларытыы тутуу матырыйаалы уонна тутуону ыытыы сыаната үрдэтиллэн киллэриллиэҕэ.

Мунахсыйар боппуруостартыын Госстрах инспекциятыттан ыйыталлыахтыын сөп.

ГОССТРАХ ОРӨЙУОННААҺЫ ИНСПЕКЦИЯТА.

Райпотребобществоҕа КОЧЕГАРДАРГА, РАБОЧАЙДАРГА уонна МТЗ-52 тракторга үлэлиир ТРАКТОРИСТАРГА наадыйар.

Бастаахтар үлэ бириэмэтигэр кадр отделыгар кэлэн кэпсэтиҥ.

Райпо бырабылыанньата.

Госбанк отделениетын, лесхоз, Чурапчы орто оскуолатын коллективтара үлэ ветерана, ССРС Госбанын туйгуна

ИЛЬИН Егор Романович

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бокуонньук карточкаларга дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр кэргэним, аҕабыт, аймахпыт үлэ ветерана

ИЛЬИН Егор Романович

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүн, дириҥник курутуйан туран, иҥэтиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, аймахтара.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с., Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор — 21-395, отделлар — 21-495, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3250. Зак. ЗАКАЗА 143.